

Тема: Індійська народна казка «Фарбований шакал» і казка І.Франка «Фарбований Лис»

Мета: набути уміння і навичок аналізувати художній образ; висловлювати свою думку щодо прочитаного, ставлення до літературного героя, виховувати усвідомлене позитивне ставлення до красивого й доброго в житті та негативне ставлення до зла.

Тип уроку: бінарний

Обладнання: підручник, картки, костюми до інсценізації, уривок мультфільму

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Мотивація уроку

Слово вчителя світової літератури

На попередніх уроках ми побували в далекій Японії, в густонаселеному Китаї, зазирнули в загадковий арабський світ. Звичайно, ці подорожі були віртуальні, а допомогла нам в цьому література. Ми встигала навідатися тільки в одну країну, але сьогодні ми завітаємо до Індії та України разом. Ось я вас уже і заінтригувала. Тоді вперед.

III. Актуалізація опорних знань

Слово вчителя української літератури

- Пригадайте, що таке фольклор?
- Назвіть жанри фольклору.
- Дайте визначення казці.
- Які види казок ви знаєте? (таблиця)
- Як ви думаете , чи буде відрізнятися казка фольклорна від літературної?

Поглянемо, чи ви вірно відповіли. (таблиця)

IV. Робота над темою уроку

Запис в зошиті числа, теми.

Слово вчителя світової літератури

- Як ви гадаєте, які перед нами стоять завдання, дивлячись на тему уроку.

Вірно сьогодні ми зрозуміємо, чи змінилися уявлення людей за багато столітті про людські відносини.

Я хочу розказати про Індію — дуже цікаву, незвичайну, самобутню країну.

Індія — одна з найбільших країн світу. Вона розкинулась на півострові Індостан. Це також одна з найдавніших країн: понад п'ять тисяч років тому на високому пагорбі стояло індійське місто з площами, вулицями, будинками.

В Індії живуть народи кількох націй та племен; розмовляють вони вісімсот сорока п'ятьма мовами й діалектами.

Природа Індії напрочуд багата й різноманітна. Там є густі тропічні ліси-джунглі, де ростуть і величезні пальми-віяла, і кокосові пальми, і мангові дерева з солодкими плодами, і духмяні банани. В лісах водяться тигри і пантери, мавпи і шакали, ведмеді і гієни, вовки і лисиці, пурхають барвисті птахи; в річках живуть дивовижні риби, в морі — краби і молюски у великих мушлях.

А скільки в Індії слонів! З давніх-давен вони служать людям — і в мирній праці, і на полі битви. Це люди приручили їх.

Надзвичайно цікава історія Індії та її народів. Хто тільки не ходив війною на цю багату країну, які тільки чужоземці не зазіхали на неї, які тільки загарбники її не захоплювали! Близько двохсот років тому Індію завоювали англійці, і вона стала колонією Британської імперії. Віддавна боролися народи Індії за своє визволення; в 1947 році врешті було проголошено незалежну Республіку Індію.

Індія — країна прадавньої, своєрідної, самобутньої культури, творці якої — її народи, розумні й працьовиті. Набутком цієї культури є казки. Як і всі народи світу, народи Індії почали складати й переповідати казки за сивої давнини, за багато віків до того, як винайшли папір і стали писати й друкувати книжки. В казках відтворено світогляд народу на всіх етапах його історії, його найзаповітніші думи і мрії.

Є тут казки про тварин, чарівні казки — їх складали за найглибшої, непам'ятної давнини; є казки побутові, казки-новели. Сюжети багатьох із них схожі на сюжети казок Англії, Франції, Німеччини, казок слов'янських народів, на наші — українські, російські, білоруські — казки. Казки мандрували — переходили від оповідача до оповідача, передавалися з покоління в покоління.

Та хоч би про кого йшлося в казках — про людей, тварин, духів, — у них завжди карається несправедливість, завжди добро торжує перемогу над злом. Бо народ вірив, що зло — це минуше, що в боротьбі можна здобути волю, а значить — і щастя.

Однією з найдавніших пам'яток, що дійшли до наших часів, є книжка «Панчтантра». У книжці п'ять частин. Кожна частина ілюструє заповіді житейської мудрості. Серед різних видів оповідань є в цій книжці і казки. З однією ми сьогодні познайомимося.

Слово вчителя української літератури

«Панчтантра» стає відомою в Європі у зв'язку з поширенням інтересу до Індії. Багато європейських письменників використовували у своїх творах казкові сюжети і образи цієї давньої пам'ятки. Збірка І. Франка «Коли ще звіри говорили» написана безпосередньо під впливом «Панчтантри». Митець вважав цю пам'ятку однією зі «скарбівень старих традицій».

Слово вчителя світової літератури

Отже подивимося, спробуємо розібратися про що казки «Фарбований шакал» і «Фарбований лис».

Сьогодні буде незвичайне опитування. На дворі осінь, у нас в руках осінні листочки з питаннями: укр—жовті, світ—червоні. Ви будете витягувати листочки і відповідати.

1. Чим пишався Лис?
2. Яким же був на початку казки шакал?
3. Що пообіцяв Лис своїм товаришам?

Що трапилося далі давайте подивимося у фрагменті мультфільму.

4. Хто виявив Лиса на вулиці міста?
5. Чому собаки не знайшли лиса?
6. У чому виявляється хитрість шакала?
7. Як зустріли звіри зміненого шакала? Зчитайте епізод казки, де це описано.
8. Чим шакал довів мешканцям лісу ,що він незвичайна тварина?

Слово вчителя української літератури

Хвилинка відпочинку

*Ми старанно потрудились,
Наши спинки потомились.
Із-за парт устаньмо тихо,
Щоб не було у класі лиха.
Всі навштиньки підіймімось.

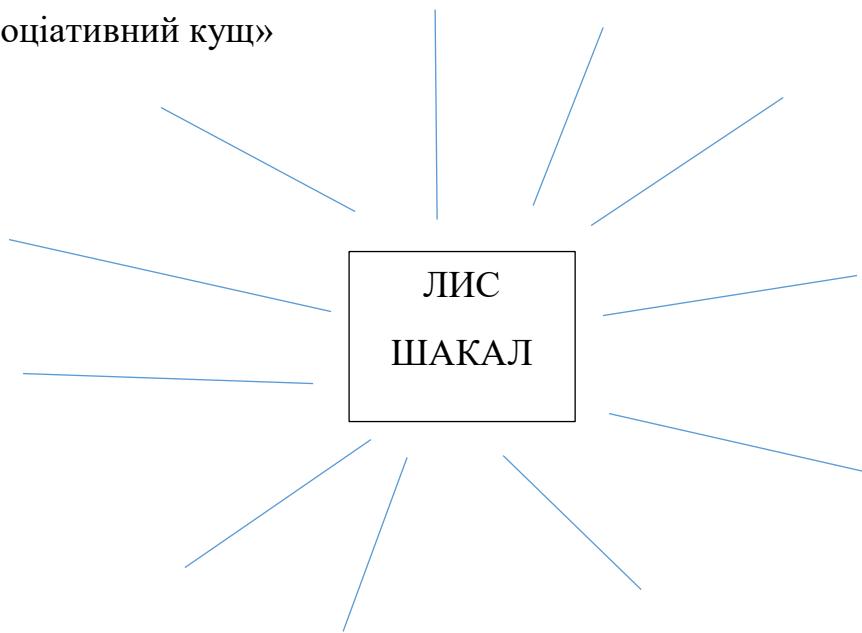
Руки вгору, в боки, вниз,
До сусіда повернись
І привітно посміхнись.
Годі! Трохи відпочили,
Знов за парту тихо сіли.*

Давайте переглянемо, невеликий спектакль, де йдеться, як Лис використав свій дивний голубий колір і страшний вигляд?

9. Чому лісові мешканці так швидко повірили пройдисвітові? Свої міркування підтвердіть рядками з твору.
10. Чи змінилося щось у житті звірів, коли царем був Лис Микита?
11. Змінилося життя, коли шакал став царем?
- 12.Що видало шакала й призвело до помсти?
- 13.Хто видав Лиса?
- 14.Чи справді лис був добрим і справедливим царем?

15. Описати зовнішній вигляд Лиса Микити на початку і наприкінці твору.
16. За що шакал отримав страшну кару від лісових тварин?
17. Чи співчуваєте ви шакалу?
18. За що розірвали Лиса?
19. Які риси характеру вбили Лиса та шакала?
20. Чому Лис і шакал обдурили звірів?

Вправа «Асоціативний кущ»

Слово вчителя світової літератури

- Чи справді в казках про лиса та шакала йдеться про звірів?
- Яку людину ми можемо назвати лис або шакал?
- В літературі цей прийом називається алегорією

Знайшли на стор. 31 визначення алегорії, прочитати, стисло записати.

Хвилинка мрій і відпочинку.

Слово вчителя української літератури

- На початку уроку перед нами було завдання, чи змінилися уявлення людини про вчинки людей. До якого ж висновку ми дійшли. До чого тут казки давня індійська народна та казка Івана Франка.

V. Закріплення знань.

Прочитайте зашифрований вислів відомого російського казкаря П. Бажова про значення казки (пропущені голосні звуки)

Стркзкптрбн. Нйбгттгдрггмнлг, ккрсннйзндбтьсптм.

(Стара казка потрібна. У ній багато того дорогоого минулого, яке корисне нині й знадобиться потім.)

Завдання- картки. І варіант по Франку, ІІ варіант по індійській казці.

VI. Підсумок уроку.

Прийом „сну” (учні нахиляються над партами, абстрагуючись від оточення, учитель завершує урок).

Слово вчителя світової літератури

Ознайомившись із казкою І. Франка „Фарбований Лис” та індійською народною казкою «Фарбований шакал», ми переконалися, що обман ніколи не закінчується добром. Ця казка, як і багато інших творів мистецтва слова, змушує кожного з нас поглянути на себе через призму життя героя твору. Який я? Чи чесний зі своїми друзями, батьками, чи хочу бути лідером будь-якою ціною? Можливо, вперше в житті вам спало на думку дати оцінку й своїй власній поведінці.

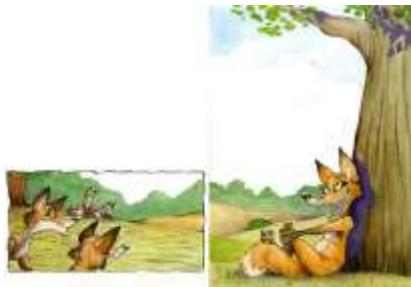
VII. Домашнє завдання.

Оформити сторінку в зошиті. Розмальовка.

КАРТКИ

Доберіть слова з казки «Фарбований Лис», які можна було б підписати під малюнками

1	2	3

Відновіть план до казки «Фарбований шакал» , додайте пункти, яких не хватас

- 1) Шакал Чандарова у місті.
- 2) _____
- 3) _____
- 4) «Справедлива» роздача посад.
- 5) _____

Доберіть слова з казки «Фарбований шакал», які можна було б підписати під малюнками

1	2	3

Відновіть план до казки «Фарбований Лис» , додайте пункти, яких не хватає

1. Вправний мисливець.
2. _____
3. Неприємна зустріч із собаками.
4. _____
5. Страшний синій звір.
6. _____
7. Помста одурених звірів.